

OVERGADEN.

J&Ks udstilling Egyptomaniacs er en kompleks installation, der undersøger den vestlige verdens forestillinger og fantasier om Egypten.

ESSAY

Velkommen til Egyptomania!

En fantastisk, forførende og foruroligende forestilling

Af Christian Skovbjerg Jensen

Der er noget mystisk, forførende og lettere kryptisk ved J&Ks installationer, collager og performances. Og udstillingen *Egyptomaniacs* er ingen undtagelse. De besøgende på Overgaden sluses ind gennem en mørk museumsagtig korridor med oplyste dioramabokse, fotografier og små tekster. Omkring hver dioramaboks udspiller der sig et lille drama eller imaginært scenario, der antyder en begyndende fortælling med Egypten som omdrejningspunkt. J&K iscenesætter og fotograferer sig selv i en række performative interventioner. Vi møder blandt andet Missionæren, en flok ninjaer og mange andre fiktive karakterer, der optræder virkelige steder, som f.eks. på et øde turistresort og ved pyramiderne. Små skilte på væggen fortæller om etableringen af en ny verdensreligion og en pagt mellem Den Sorte Heks, Den Hellige Hiphopper og lokale bodybuildere, og betragteren har i det hele taget hænderne og hovedet fuld af informationer og indikationer på sin færd gennem den mørke tunnel. For enden af korridoren præsenteres et overvældende tredimensionelt scenario, hvor store udskårne figurer møder os midt i rummet. Figurerne skærmer for det fulde overblik, og vi må gå forbi og bevæge os videre og rundt i installationen. Fra at have set, læst og tænkt os igennem den museale korridor, åbnes rummet nu op, og vi går ind i en gigantisk tredimensionel collage - og bliver selv en del af scenariet. Alle referencer til velkendte steder og mennesker er væk, og vi står midt i et foruroligende urbant ørkenlandskab, en muslimsk metropol i forfald eller en fantastisk fortælling, der vrimer med magi, action og overnaturlige kræfter - og leder efter meningen.

Installationen på Overgaden er resultatet af et to måneder langt residency i Cairo i efteråret 2006. J&K ankom som enhver anden vesterlænding til Egypten med deres romantiske fantasier om arkæologiske fund, gravkamre, imponerende kunst- og bygningsværker, samt myter og fortællinger fra civilisationens begyndelse. Egyptens turistindustri lever af landets historie og vestens fascination af Orienten, og mens turister isoleres på indhegnede resorts, skiftes den globale økonomi og stærke religiøse kræfter til at sætte dagsordenen for livet udenfor. Den orientalske fascination kolliderer med frygten for terror og islamisk fundamentalisme. Det er denne bizarre virkelighed, der danner rammen om J&Ks egyptomaniske *tour de force*.

J&K blander dokumentation og referencer fra virkelige steder og hændelser med opfundne karakterer og scenarier. *Egyptomaniacs* er en samling og sampling af indtryk, betragtninger, møder, performances og forestillinger om og fra opholdet i Egypten. *Egyptomaniacs* præsenterer en alternativ fortælling om Egypten, men fungerer samtidig som et portræt af to vesterlændinge på en intuitiv og udforskende rejse gennem landets historie, religion, mytologi og

populærkultur. J&K indsamler og bearbejder løbende deres materiale, og det er i forvandlingen af egne iagttagelser og oplevelser og i deres søgen efter rammende kunstneriske udtryk, at J&K adskiller sig fra de fleste andre kunstnere.

Vejen fra fotosessions og performances på Cairos markeder til den endelige udformning af installationen på Christianshavn er lang og labyrintisk, og adskillelsen af, hvad der er performance, dokumentation, collage, installation og

fortælling, er alt andet end tydelig. Figurer som Den Sorte Heks og Den Hellige Hiphopper udvikles og opfindes løbende - og små akter og scenarier opføres spontant hen ad vejen. Indsamlingen af billeder, scenarier, rekvisitter og påklædning vokser stødt. På den måde forvandles dokumentationen af iscenesatte interventioner fra turistseværdigheder, luksuriøse hotelresorts og myldrende gader i Cairo samt en række rekvisitter og beklædningsdele i sidste ende til en medrivende og kompleks installation om den vestlige verdens forestillinger og fantasier om Egypten.

Man kan se J&Ks ophold i Egypten som én lang performance og anskue hele projektet som en omfattende og uoverskuelig proces i konstant bevægelse, hvor alt hænger sammen, og hvor én ting altid leder videre til noget andet. En indkøbt maske bliver både til en del af en collage, en performance og et fotografi, som igen illustrerer eller er forbundet med noget set eller opfundet. J&K spiller forskellige roller som f.eks. Profeten og Missionæren, men indimellem også noget der minder mest om dem selv. De er altså selv en del af fortællingen og gennemgår løbende forskellige transformationer. Måske handler deres interventioner om at udleve og visualisere deres egne (og andres) inderste fantasier og maredridt om Egypten, turisme, terror, religion og globalisering. Omgivelserne virker derimod overraskende upåvirkede af det hele. Pyramiderne står stadig majestætisk midt ude i ørkenen fra en svunden storhedstid, og Cairos gader myldrer videre helt uforstyrret, når J&K går rundt udklædt som de gamle egyptiske guder Anubis og Horus. Det er snarere dem, som forandrer sig, ikke Egypten. Og så alligevel. For Egypten forvandles i hænderne på J&Ks fabulerende fiktion. Som betragtere ser vi Egypten gennem deres subjektive og fiktioniserede optik, og det er her, antydninger af mening vokser frem.

J&K arbejder bevidst med uoverskuelige systemer af betydninger, emner og strategier. Med skiftende identiteter, uigennemskuelige processer og skjulte intentioner illustrerer de et aktuelt babylonisk scenario af sproglige misforståelser, kulturel forvirring, men også en verden med uendelige muligheder og forbindelser. J&K er interesseret i de mekanismer, der ligger til grund for de kulturelle værdier og koder, der styrer vores liv. Deres overordnede projekt kan også beskrives som et forsøg på at afdække konstruktionen bag de mest almindelige livsformer og værdier. Ikke så meget for at starte en egentlig diskussion derom, måske mere for at tilføje noget nyt - uventede perspektiver, refleksioner og lidt magi. Mere end noget andet er det *narrens* egenskaber og fremtoning, som J&K bruger i deres performative tilgang til kunst. Fuldt af selvironi,

energi, kritisk distance, magi og uden nogensinde at pege fingre af nogen udstiller J&K de forudfattede meninger, forudsigelige livsformer og den fantasiløshed, der dominerer især en vestlig verden styret af rationalitet, materialisme og videnskab. Som narren bevæger de sig frit i et flertydigt spil mellem humor og alvor, tvivl og tro, håb og frygt. J&K berører en række aktuelle emner, men deres intentioner eller kritiske potentiale antydes kun indirekte, så vi selv må gribe eller tænke de kritiske perspektiver til ende.

Det helt grundlæggende spørgsmål er måske, hvad vi egentlig kan forestille os - om os selv, andre, verden og vores liv. De imaginære scenarier skal ikke opfattes som egentlige alternativer til det, vi kender og står midt i. Potentialet ligger snarere i at åbne for nye tanker og scenarier for fremtiden. Når J&K spekulerer i en ny verdensreligion og verdensorden, er det ikke så meget, fordi det løser alverdens problemer. Det er et kreativt - og ret underholdende - tankespil. *Egyptomaniacs* er en både desorienterende og opløftende oplevelse, der i sidste ende handler om at forvandle verden, om at skabe nye billeder og uventede perspektiver på virkeligheden. Hvis vi kan forestille os andre scenarier end det, vi lever i lige nu, kan vi også ændre og være med til at påvirke nutidens herskende værdier og levemåder i nye retninger. Det kan umiddelbart virke svært, men ikke desto mindre er det den måde, man ændrer verden på. Verdenshistorien er langt fra slut, den muterer, forskydes og udfordres hele tiden i nye retninger. J&K holder hjulene i gang med deres udflyppede forestillinger om al tings foranderlighed. Hele tiden produceres nye perspektiver, identiteter, scenarier og vildledninger. Hvorvidt det lykkedes at udfordre de besøgendes blik på Egypten er der ingen tvivl om. Mere interessant er dog spørgsmålet, om vi overhovedet kan forestille os, hvordan det ville være, hvis den egyptomaniske magi og absurditet får lov til at præge og forvandle livet udenfor Overgaden.

Christian Skovbjerg Jensen er freelance kurator og skribent.

J&K, *Re-enacting the Idea of Liberty* (detalje), 2006/2007

J&K, *Horus and Anubis in Islamic Cairo*, 2006/2007

EGYPTOPEDIA

Af J&K

Brændende busk: Ifølge Anden Mosebog viser Gud sig på mirakuløs vis for Moses i en brændende busk på Horeb-bjerget i Sinai-ørkenen og forsikrer således Moses om hans guddommelige kald.

(Charter) turisme: I slutningen af det 20. århundrede ekspanderede Egypten til at blive en af de største destinationer for den internationale charter-turisme, og det er idag en af landets største indtægtskilder. Egyptens afhængighed af turistindustrien har gjort den til et attraktivt mål for terrorangreb, der har til formål at presse både regeringen og de globale post-kolonialistiske magtstrukturer. Som konsekvens eksisterer turismen hovedsagligt indenfor sin egen afgrænsede og fuldstændig sikkerhedsforanstaltede verden af resorts og tempererede turistbusser, og opfattes af den lokale befolkning som et absolut fremmedelement.

Civilisationens vugge: Egypten er en af de ældste civilisationer i verden. Landbrug, byggeri, handel og kunsthåndværk kan spores tilbage til det 10. - 6. årtusinde f.Kr. Keops-pyramiden (færdiggjort 2560 f.Kr.) er det eneste af antikkens 7 vidundere, der stadig eksisterer idag.

Det globale marked: Kapitalistiske forbrugsværdier bliver gradvist en mere åbenlys del af den egyptiske kultur. Vestlig stil kan spores i hverdagsmoden og appropriationer af designermærker blandes med den traditionelle klædedragt. Globaliseringen erobrer alle gadehjørner: Nokia mobiltelefoner og discountvarer fra Kina oversvømmer de lokale markeder.

Egyptomani: Vestens fascination og kulturelle tilegnelse af den gamle egyptiske kultur. *Egyptomanien* florerede op gennem det 19. århundrede i kølvandet på Napoleons egyptiske ekspedition (1798-1801). *Egyptomani*, et aspekt af *orientalismen*, er et resultat af en kulturel projektion, og siger mere om den vestlige kolonialismes begær efter og angst for det fremmede, end det siger om den gamle egyptiske kultur selv.

Monoteisme: Fra græsk *μόνος* "en" og *θεός* "gud". Den egyptiske farao Amenhotep IV introducerede det første kendte monoteistiske trossystem. I dag bliver monoteisme først og fremmest associeret med de tre store religioner jødedom, kristendom og islam, som hver især påstår at have den sande tro på Den Eneste Gud. Kristendommen og islam sporer begge deres forhistorie tilbage til jødedommens tidlige former, og alle tre religioner har deres geografiske rødder i Mellemøsten. Jødedommen var oprindelig under indflydelse af den gamle egyptiske religion og kultur, deriblandt historien om Moses.

"Pharaonic fatigue": Et begreb for den sindstilstand som den kulturelle turist i Egypten hensættes i ved mødet med den overvældende mængde af seværdigheder og kunstgenstande.

Samtidens politiske situation: Den Arabiske Republik Egypten påstår at have en demokratisk regering. Ikke desto mindre ligger magten egenrådigt hos præsident Mubarek, som har siddet siden 1981. Egypten har været en af de største modtagere af amerikansk bistand siden 1979. De seneste år har landet oplevet en voksende islamisk bevægelse, hvilket ordensmagten forsøger at modvirke ved bl.a. at arrestere unge mænd med fuldskæg på gaden.

Turist certifikat: Almindelige egyptere kan officielt ikke opholde sig sammen med udlændinge uden særlig tilladelse. Loven er blevet udstedt for at beskytte turister.

Zoomorfiske og antropomorfiske guddomme: Guder, der fremtræder med kendetegn fra dyr eller mennesker. Nogle ses som hybride former eller i transformation fra et stadie til et andet. F.eks. har den gamle egyptiske gud Horus en menneskekrop og en høgs hoved.

Overgaden. Institut for Samtidskunst, Overgaden Neden Vandet 17, DK-1414 København K , +45 3257-7273, info@overgaden.org, www.overgaden.org. Tirsdag-søndag 13-17, torsdag 13-20

Design: Anni's (annis.dk)

VÆRKER I UDSILLINGEN

J&K, *Egyptomaniacs*, 2006/2007

Egyptomaniacs er en totalinstallation, der består af fem værkgrupper.

KORRIDOR

Deserted Beach Camp, Nuweiba (foto)

Guarding Sharm El Sheikh or How The Missionary lost the plot in a tourist resort in the time of terror and security (tredimensionel collage)

Mövenpick Resort, Sharm El Sheikh (foto)

*

Objects purchased during the peak of global consumerism in Kahn el-Khalili bazaar in Cairo: Pharaonic statue (plaster cast, produced in The Pharaonic Village, Cairo, Egypt), Beads used during Muslim prayer (wooden beads, thread, length 1.50m), Donkey whip (horse hair, wood, leather, Nubia/Upper Egypt), American sports jacket (vintage, produced in Taiwan), Ancient bust (original, excavated in Karnak 1868, re-imported via the European black market), Dumbbells (Hulk Gym, Cairo), Clay pots and figures (North Africa), Abibas galabeya (synthetic velvet, made in China) (tredimensionel collage)

Horus and Anubis in Islamic Cairo (foto)

*

The Giza Pact: Cairo's infamous Body Builders, The Black Witch from Inner Africa and the Holy Hip-Hopper join forces over a new tribal uprising. Meanwhile a group of UFOlogists rent the Cheops Pyramid for an hour of meditation (tredimensionel collage)

*

Receiving the word of (the only) God, The Prophet founds the 4th big monotheistic religion at the foot of Mount Moses in Sinai Desert. Billions of followers cause the collapse of established global power relations. A battle with the growing tribal movement is inescapable. It is the dawn of a new world order... (tredimensionel collage)

Picnic Area, Valley of the Kings (foto)

Entrance to the Tomb of Ramses IX, Valley of the Kings (foto)

BAGERSTE RUM

Re-enacting The Idea Of Liberty (3 collage-figurer)

The Ninjas (9 foto-figurer)

Anubis (foto-figur)

The Star (collage-figur)

Unidentifiable Divinities (collage-figur)

Predictions Of A New World Order (collage-tapet)

CV - J&K

Janne Schäfer (f. 1976) og Kristine Agergaard (f. 1975) har begge gået på Chelsea College of Art and Design, London (1998-2001). Schäfer har derudover taget en master ved Universitetet der Künste i Berlin (2006) ligesom Agergaard har en mastergrad fra Det Kongelige Danske Kunstakademi (2005). Siden 1999 har de arbejdet sammen som J&K. Med deres selvscenearøttelser og performances i mytiske og fabulerende universer har de deltaget i en række udstillinger i Europa - herunder London Biennalen 2000, Liverpool Biennalen 2002 og 4th Ars Baltica Triennial of Art Photography (2007). Derudover har deres værker været udstillet på flere berlinske gallerier såsom Sparwasser HQ (2005 og 2007). I Danmark har J&K bl.a. deltaget i gruppeudstillinger som *Stafet* på Esbjerg Kunstmuseum (2004). Janne Schäfer og Kristine Agergaard bor og arbejder i København og Berlin.

OMVISNING

Lørdag d. 15. september kl. 13 viser J&K rundt i udstillingen. Rundvisningen er gratis og foregår på engelsk. Tilmelding er ikke nødvendig. Alle er velkomne.

NÆSTE UDSILLING

Fredag d. 9. november er der fernisering på udstillingen *In the Poem About Love You Don't Write the Word Love* kurateret af den britiske kurator Tanya Leighton. Udstillingen varer indtil d. 20. januar 2008.

Tak til Ahmed & Mohammad, skulptører fra The Pharaonic Village i Cairo, Christina, Christian Skovbjerg Jensen, Cecilie Gravesen, Nick Brooks, Philip, Mika, Mette, Betty, Cecilie, Flemming, Thomas, Ingvar, Ayman, William, Dalia, Osama, Sharkawi, Julia & Misha.

Fotos anvendt i installation af: J&K, Osama Dawod, Mika Kokkonen, Philip Roitmann.

Udstillingen er støttet af: NIFCA, Townhouse Gallery of Contemporary Art, Cairo, Statens Værksteder for Kunst og Håndværk, Harald Schäfer, Kokkonen Grafik og Frydenberg Fotokopi.

Pernille montage lab+

BERLIN TAPETE
INDIVIDUAL WALLPAPER PUBLISHING
www.berlintapete.de

KUNSTRÅDET

Overgaden er støttet af Kunstrådets Billedkunstudvalg